

2026-09-29

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se
ku.kkm@regeringskansliet.se

Remissyttrande över Ett investeringsprogram för kultur (SOU 2026:31)

Svenska Fotografers Förbund (SFF) är en organisation för yrkesverksamma fotografer och verkar för fotografins konstnärliga, kulturella och professionella villkor.

SFF välkomnar ambitionen i SOU 2026:31 *Ett investeringsprogram för kultur* att bredda finansieringen av kulturlivet genom ökade incitament för privat givande och genom offentlig matchning av privata gåvor. Utredningen föreslår bland annat en skattereduktion för gåvor till kultur och tre modeller för offentlig matchning.

SFF vill samtidigt understryka att privat finansiering måste vara ett komplement till en stark och långsiktigt hållbar offentlig finansiering. De nya finansieringsformerna behöver dessutom utformas så att även mindre och självständiga aktörer får reella möjligheter att ta del av dem.

För fotografiområdet är detta särskilt viktigt. Fotografi har egna produktions-, distributions- och finansieringsvillkor och omfattar bland annat konstnärlig fotografi, dokumentär fotografi, fotoboksutgivning samt fotografiska arkiv och samlingar.

SFF:s huvudsakliga synpunkter

Svenska Fotografers Förbund vill särskilt framhålla att:

- fotografi uttryckligen bör beaktas i den fortsatta utformningen av investeringsprogrammet,
- skattereduktionen för gåvor till kultur bör säkerställa att fotografisk konst, dokumentär fotografi, fotoboksutgivning och fotografiskt kulturarv omfattas,
- mindre fotografiska projekt bör kunna omfattas av matchad gräsrotsfinansiering,
- fotoboksproduktion bör kunna få del av matchningssystemen,
- fotografiska arkiv och samlingar bör kunna omfattas av insatser för bevarande, digitalisering och tillgängliggörande,

2026-09-29

- regeringen bör analysera hur privata köp och samlande av fotografiska verk kan stimuleras,
- systemen måste utformas så att privat finansiering inte förstärker geografiska eller konstområdesmässiga skillnader,
- samtida, experimentell och nyskapande fotografi måste ges möjlighet att ta del av de nya finansieringsformerna,
- konstnärlig frihet och principen om armlängds avstånd måste värnas, och
- den offentliga finansieringen inte får minska till följd av satsningar på privat finansiering och matchning.

Fotografi måste synliggöras i investeringsprogrammet

SFF delar utredningens bedömning att det finns behov av en bredare och mer strategisk finansiering av kulturlivet. När regeringen går vidare med ett investeringsprogram är det samtidigt viktigt att hänsyn tas till att olika konstområden har olika produktions- och finansieringsvillkor.

Fotografi är ett självständigt konst- och kulturområde med särskilda förutsättningar. Det omfattar allt från konstnärlig och dokumentär fotografi till fotoböcker, utställningar och fotografiska arkiv.

SFF anser därför att fotografi bör nämnas uttryckligen i den fortsatta utformningen av investeringsprogrammet och beaktas när särskilda områden för offentlig-privat samverkan identifieras.

Det handlar inte om att fotografi ska särbehandlas, utan om att säkerställa att ett brett kulturbegrepp också får genomslag i praktiken.

Skattereduktion för gåvor till fotografisk verksamhet

SFF tillstyrker förslaget om skattereduktion för gåvor med ändamålet kultur. Utredningen föreslår att kretsen av möjliga gåvomottagare ska breddas och att även bland annat offentliga kulturverksamheter ska kunna ta emot gåvor som omfattas av skattereduktion.

Det är viktigt att denna möjlighet i praktiken omfattar hela kulturlivet.

SFF vill därför särskilt framhålla att gåvor till verksamheter som främjar exempelvis fotografisk konst, dokumentär fotografi, fotoboksutgivning samt fotografiska arkiv och samlingar bör kunna omfattas när övriga krav för gåvomottagare är uppfyllda.

Fotografi bör inte riskera att falla mellan olika etablerade kategorier när regelverket omsätts i praktiken.

2026-09-29

Även fotografiska projekt måste kunna matchas

SFF välkomnar förslaget om matchad gräsrotsfinansiering, eftersom det kan skapa möjligheter för mindre projekt och aktörer som inte har tillgång till större institutionella finansieringskällor.

För fotografiområdet kan det exempelvis handla om:

- fotoboksproduktion,
- fotografiska utställningar,
- dokumentära projekt,
- konstnärliga fotografiska produktioner, och
- projekt för digitalisering och tillgängliggörande av fotografiskt material.

Matchningssystemen bör därför utformas så att även mindre fotografiska projekt kan omfattas.

Fotoboken bör omfattas

Fotoboken är en central konstnärlig och kulturell uttrycksform inom fotografi och ett viktigt sätt att producera, sprida och bevara fotografiska verk.

Fotoboksproduktion sker ofta genom mindre förlag eller av fotografer själva och kan ha svårt att bära sina kostnader på en begränsad marknad.

SFF anser därför att fotoboksproduktion uttryckligen bör kunna omfattas av de matchningsmodeller som utvecklas för mindre kulturprojekt.

Det kan även bidra till att stärka svenska fotografers möjligheter till produktion, publicering och internationell spridning.

Fotografiska arkiv är en del av kulturarvet

Fotografiska bilder utgör en betydande del av Sveriges dokumentära, konstnärliga och historiska kulturarv.

Många fotografiska arkiv är samtidigt privatägda och kan vara sårbara när en fotograf eller annan arkivägare inte längre har möjlighet att bära kostnaderna för långsiktigt bevarande, digitalisering och tillgängliggörande.

SFF anser därför att fotografiska arkiv och samlingar bör uppmärksammas inom investeringsprogrammet.

2026-09-29

Det bör finnas möjlighet att stödja bevarande, digitalisering, katalogisering och tillgängliggörande av fotografiska arkiv och samlingar.

Det fotografiska kulturarvet har betydelse inte bara för bevarande utan också för forskning, utbildning, konstnärligt skapande och framtida kulturella verksamheter.

Privata köp och samlande av fotografiska verk

Utredningens förslag fokuserar huvudsakligen på gåvor och offentlig matchning. SFF vill samtidigt framhålla att privat finansiering av kulturen kan ske på fler sätt än genom donationer.

Fotografiska verk kan köpas, samlas och doneras och utgör därmed också en del av den privata finansieringen av konstnärligt skapande.

SFF anser därför att regeringen i det fortsatta arbetet bör analysera hur ekonomiska incitament kan stimulera privata köp och samlande av konstnärliga verk, däribland fotografiska verk.

Detta kan exempelvis omfatta originalfotografi, signerade upplagor och fotoböcker.

Geografisk balans och möjlighet för mindre aktörer

SFF delar bedömningen att matchningssystem kan medföra risk för geografisk och konstområdesmässig snedfördelning.

Privat finansiering kan lättare sökas av verksamheter som redan är etablerade, har stora nätverk och finns nära kapitalstarka givare. Om offentliga medel sedan matchar dessa privata pengar finns en risk att skillnaderna förstärks.

Det är därför viktigt att investeringsprogrammet utformas så att även mindre och mindre etablerade aktörer får reella möjligheter att delta.

Detta gäller inte minst yrkesverksamma fotografer och fotografiska verksamheter som saknar en permanent institutionell struktur.

Matchningssystemen bör följas upp utifrån bland annat geografisk spridning, representation mellan olika konstområden och vilka typer av aktörer som faktiskt får del av stöden.

Samtida och nyskapande fotografi måste få utrymme

Privata givare kan naturligt söka sig till etablerade institutioner, välkända konstnärer och projekt med stor publik. Det finns därför en risk att privat finansiering i högre grad går till etablerade och kommersiellt gångbara uttryck.

2026-09-29

Samtidigt finns det en risk att kulturarvsprojekt och redan etablerade samlingar får lättare att attrahera privata medel än samtida och experimentell konst.

SFF anser därför att systemen måste utformas så att samtida, experimentell och nyskapande fotografi också får möjlighet att ta del av finansieringen.

Offentlig finansiering och konstnärlig frihet

SFF delar utredningens och KLYS bedömning att privat finansiering måste vara ett komplement till offentlig finansiering.

Matchningsmedel bör tillföras som nya resurser och inte finansieras genom omfördelning från befintliga kulturanslag.

Det är också viktigt att ökade privata inslag inte leder till att givare indirekt får ett ökat inflytande över kulturens innehåll och prioriteringar.

Investeringsprogrammet bör därför bygga på konstnärlig frihet och principen om armlängds avstånd. Matchningssystemen bör vara transparenta och följas upp i förhållande till de nationella kulturpolitiska målen.

Avslutning

Svenska Fotografers Förbund välkomnar ambitionen att bredda finansieringen av kulturlivet.

Privata gåvor och andra former av privat finansiering kan bidra med nya resurser, men de måste komplettera och inte ersätta, en stark offentlig finansiering. Samtidigt måste systemen utformas så att de inte förstärker redan befintliga skillnader mellan regioner, konstområden eller mellan etablerade och mindre aktörer.

För att investeringsprogrammet ska omfatta hela kulturlivet behöver fotografi finnas med också i den praktiska utformningen av reformerna.

Fotografisk konst, dokumentär fotografi, fotoboken och fotografiska arkiv är olika delar av ett levande fotografiskt kulturliv. De behöver ges reella möjligheter att dra nytta av de nya finansieringsformerna.

SFF anser därför att fotografins särskilda produktions-, distributions- och finansieringsvillkor bör beaktas i det fortsatta arbetet med ett investeringsprogram för kultur.

Stockholm, 29 september 2026

Svenska Fotografers Förbund

Dnr: Ku2026/00479
Remissyttrande
Svenska fotografers förbund (SFF)

2026-09-29
Jonas Berg
Ordförande

Jessica Bjurström
Verksamhetsledare